

Vecāku paradumi, meklējot palīdzību ar drudzi slimam bērnam

Urzula Nora Urbāne^{1,2,3}, *Dita Gaidule-Logina*^{3,4},
*Mareks Marčuks*⁵, *Madara Katvare*⁵, *Dace Zavadska*^{2,3},
Dace Gardovska^{2,3}, *Jana Pavāre*^{2,3}

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Doktorantūras nodaļa, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Pediatrijas katedra, Latvija

³ Bērnu klīniskā universitātes slimnīca, Latvija

⁴ Rīgas Stradiņa universitāte, Tālākizglītības fakultāte, Latvija

⁵ Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Latvija

Ievads. Drudzis bērnam ir viens no biežākajiem medicīniskās palīdzības meklēšanas iemesliem gan primārajā aprūpē, gan stacionārā. Lielākajā daļā to izraisa pašlimitējošas vīrusu izcelsmes saslimšanas, kuru ārstēšana būtu organizējama primārās aprūpes līmenī. 2016. gada pilotprojektā, aptaujājot vecākus, kuri vērsušies pēc palīdzības Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas (BKUS) Neatliekamās palīdzības nodaļā sakarā ar drudzi bērnam, tika novērots, ka ne visi vecāki pirms tam bija sazinājušies ar primārās aprūpes speciālistiem. Dažādos pētījumos minēti iemesli, kādēļ vecāki izvēlas vērsties pēc palīdzības stacionārā: primārās aprūpes pieejamības problēmas, neapmierinātība ar saslimšanas iemeslu skaidrojumu, kā arī informācijas un zināšanu trūkums par bērnu ar drudzi aprūpi.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis bija izpētīt vecāku paradumus, vērsties pēc palīdzības sakarā ar drudzi bērnam, kā arī viņu apmierinātību komunikācijā ar mediķiem BKUS un pirms vērsšanās stacionārā. Pētījumā prospektīvā veidā tika iekļauti pacienti ar drudzi un viņu vecāki, kuri laikā no 2017. gada jūnija līdz 2018. gada janvārim vērsās pēc palīdzības BKUS Neatliekamās palīdzības nodaļā. Dati tika ievākti ar aptaujas anketu, to apstrāde veikta, izmantojot programmu *SPSS Statistics*.

Rezultāti. Tika apjautāti vecāki 82 pacientiem vecumā no 2 mēnešiem līdz 18 gadiem. Lielākā daļa respondentu (85%) bija mātes. Lielākā daļa vecāku (66%) kopumā savu sadarbību ar ģimenes ārstu vērtēja kā labu, neapmierinātību pauda 15% (n = 12), taču attiecīgās saslimšanas epizodes laikā tikai 60% (n = 49) gadījumu vecāki vispirms vērsās pēc palīdzības pie bērna ģimenes ārsta, 23% (n = 19) gadījumu tika izsaukts Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests (NMPD), 8,5% (n = 7) gadījumu bērni tika nogādāti BKUS bez iepriekšējas konsultācijas ar citiem mediķiem. 57% gadījumu vecāki medicīnisko palīdzību pirmo reizi meklēja normālajā darba laikā (darba dienās no 8.00 līdz 17.00). Visbiežāk tas notika, vērsties pie ģimenes ārsta (75% gadījumu), 16% gadījumu – izsauca NMPD, 9% gadījumu – vērsās BKUS. No tās pacientu daļas (43%), kuru vecāki pēc palīdzības pirmo reizi vērsās ārpus darba laika, ar ģimenes ārstu vispirms sazinājās 32%, NMPD izsauca 38%, BKUS vai citā stacionārā vērsās 15%, bet pa ģimenes ārstu konsultatīvo tālruni konsultējās 9% gadījumu. Ja bērns saslima darba dienā, lielākajā daļā (57%) gadījumu vecāki vērsās pēc palīdzības pirmajā diennaktī, bet ilgāk par 48 h gaidīja 22% vecāku. Saslimstot nedēļas nogalēs, pirmajā diennaktī pēc palīdzības vērsās 45% bērnu, bet 34% vecāku to darīja pēc 48 h. Ar ģimenes ārsta sniegto skaidrojumu par drudža iemesliem bija apmierināti 55%, satraukuma par saslimšanu mazināšanos pēc sarunas ar ģimenes ārstu atzīmēja 39% vecāku, savukārt BKUS šie rādītāji bija attiecīgi 63% un 67%. 71% vecāku atzīmēja, ka atrašanās stacionārā rada lielāku drošību nekā ārstēšanās ģimenes ārsta uzraudzībā.

Secinājumi. Lai gan lielākā daļa vecāku pauda apmierinātību par sadarbību ar savu ģimenes ārstu, ne visi pirms vērsšanās stacionārā konsultējās ar primārās aprūpes speciālistu. Grūtības primārās aprūpes sasniedzamībā konstatētas brīvdienās un ārpus darba laika, radot palielinātu noslodzi NMPD un stacionāram, kā arī palielinot palīdzības gaidīšanas laiku. Vecāki ir vairāk apmierināti ar BKUS pediatru skaidrojumu par saslimšanas iemesliem, kā arī stacionāra apstākļos jūtas drošāk nekā ģimenes ārsta uzraudzībā. Rezultāti liecina, ka jāuzlabo primārās aprūpes līmeņa pieejamība, veicami uzlabojumi komunikācijā ar bērnu vecākiem, radot lielāku drošības sajūtu par sava bērna aprūpi.

Pētījums izstrādāts HORIZON 2020 projekta PERFORM un valsts pētījumu programmas "Biomedicīna sabiedrības veselībai (BIOMEDICINE)" ietvaros.